

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/72/2019
Identifikačné číslo spisu: 7115216043
Dátum vydania rozhodnutia: 20.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7115216043.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: KOME S PLUS, s.r.o., so sídlom SNP 6, 044 42 Rozhanovce, IČO: 31 720 595, zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Kočkom, so sídlom Timonova 13, 040 01 Košice, proti žalovanému: Východoslovenská energetika a.s., so sídlom Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 44 483 767, zastúpeného KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom Dunajská 32, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 51 003 848, za účasti intervenienta na strane žalovaného: Východoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 36 599 361, o zaplatenie 65,17 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cb/119/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. decembra 2018, č. k. 3Cob/64/2018-367, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Košiciach z 20. decembra 2018, č. k. 3Cob/64/2018-367 a rozsudok Okresného súdu Košice I z 15. januára 2018, č. k. 31Cb/119/2015-218 zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. januára 2018, č. k. 31Cb/119/2015-218 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 65,17 eur s príslušenstvom a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100 %, ktoré sú povinní zaplatiť žalovaný a intervenient na strane žalovaného.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že jedinou spornou otázkou v konaní bolo, či si žalobca splnil svoju povinnosť voči intervenientovi vyplývajúcu mu z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie [(ďalej len „zákon o OZE“) tam, kde sa v predmetnom rozhodnutí uvádza zákon o OZE, myslí sa tým jeho znenie účinné do 31. decembra 2018 - pozn. dovolacieho súdu]. S účinnosťou od 1. januára 2014 bola v ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE zavedená sankcia pre tých výrobcov elektriny, ktorí nespĺnia oznamovaciu povinnosť voči prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy k 15. augustu vyplývajúcu z § 4 ods. 2 tak, že v ďalšom roku si nemôžu uplatniť právo na odber elektriny a ani právo na doplatok.

1.2. Z vykonaného dokazovania podľa okresného súdu vyplynulo, že ak žalobca podal oznámenie podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE adresované intervenientovi na poštovú prepravu dňa 15. augusta 2014, splnil si

svoju oznamovaciu povinnosť voči intervenientovi ako prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy.

1.3. Pri posudzovaní charakteru lehoty uvedenej v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o OZE „k 15. augustu“ vychádzal okresný súd najmä z ustanovenia § 17 zákona o OZE, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak, pričom všeobecný predpis o správnom konaní (Správny poriadok - pozn. dovolacieho súdu) je procesnoprávnym predpisom. V tejto súvislosti uviedol, že predmetnú lehotu uvedenú v zákone nie je možné považovať voči orgánu verejnej správy [voči Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“ alebo „Úrad“)] za procesnú lehotu, na ktorej dodržanie stačí odovzdanie podania na poštovú prepravu v posledný deň lehoty, a voči subjektu súkromného práva (voči žalovanému) za hmotnoprávnu lehotu, ktorej nedodržaním malo zaniknúť právo žalobcu na podporu. Rovnako tak vzal súd prvej inštancie do úvahy aj názor Krajského súdu v Košiciach vyslovený v obdobnej veci (v rozsudku z 30. marca 2017, sp. zn. 3Cob/96/2016 - pozn. dovolacieho súdu) vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 30Cb/82/2015, podľa ktorého ak nie je termín určený presne a jasne musí sa vychádzať z predpokladu, že podanie bolo urobené v lehote, t. j. v prospech žalobcu.

1.4. Okresný súd berúc do úvahy závery vyslovené v obdobnom spore v rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. marca 2017, sp. zn. 3Cob/96/2016 - s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil - dospel k záveru, že ak žalobca podal oznámenie intervenientovi na pošte dňa 15. augusta 2014, nepochybne splnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

2. O odvolaní intervenienta podaného so súhlasom žalovaného (podľa § 360 ods. 2 v spojení s § 359 C.s.p.) rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 20. decembra 2018, č. k. 3Cob/64/2018-367 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči intervenientovi v plnom rozsahu.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca dodržal lehotu stanovenú v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, pričom zvýraznil že v predmetnom ustanovení nie je jednoznačne stanovené, či do tohto dátumu má byť oznámenie doručené ÚRSO a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, alebo postačuje, ak je odovzdané orgánu vykonávajúcemu doručenie.

2.2. Krajský súd skonštatoval, že zákonnú formuláciu „k 15. augustu“ je potrebné vykladať v prospech žalobcu, o to zvlášť vtedy, ak ÚRSO na svojom webovom sídle oznamuje, že povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. c/ sa považuje za splnenú, ak výrobca elektriny doručí oznámenie o uplatnení podpory, vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny na nasledujúci kalendárny rok, najneskôr 15. augusta (osobne, elektronicky, faxom) alebo ho najneskôr 15. augusta odovzdá na poštovú prepravu. Z tohto dôvodu podľa odvolacieho súdu nemožno dodávateľom elektrickej energie pripísať na ťarchu, že postupovali a postupujú v zmysle usmernenia ÚRSO zverejneného na jeho webovom sídle.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dňa 30. apríla 2019 dovolanie žalovaný, ktorého prípustnosť má byť daná podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Namietanú vadu zmätočnosti videl v tom, že sudy nižšej inštancie sa nevysporiadali s podstatnými argumentmi, ktoré v spore predniesol, resp. ich predniesol intervenient. Konkrétne konajúcim súdom vytýkal, že vo svojich rozsudkoch neuviedli, akými úvahami sa riadili pri vyslovení záveru, že lehota upravená v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE má byť procesnoprávnou lehotou, ako posúdili postavenie strán sporu ako adresátov dotknutej právnej normy (keďže stranami sporu boli subjekty súkromného práva), ako posúdili právne následky (ne)splnenia povinnosti obsiahnutých v dotknutej právnej norme, na základe čoho rozšírili pôsobnosť Správneho poriadku ako procesného predpisu na hmotnoprávnu normu § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, ako dospeli k záveru o správnosti stanoviska ÚRSO z 8. decembra 2014 a ako vyvodili jeho záväznosť pre strany sporu. Osobitne namietal, že konajúce sudy vo svojich rozhodnutiach vychádzali z rozsudku krajského súdu sp. zn. 3Cob/96/2016, ktorý bol zrušený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 491/2018, na závery ktorého poukázal vo svojom

dovolání.

4.1. Podľa dovolateľa sa okresný súd a aj krajský súd dopustili ústavne nekonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE pri posúdení charakteru lehoty „k 15. augustu“, ktorý je v rozpore s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, v rozpore so súkromnoprávnou povahou vzťahu medzi stranami sporu, ako aj s hmotnoprávnou povahou právneho úkonu, ktorého vykonanie sa s predmetnou lehotou spája. Záver súdov nižšej inštancie, že predmetná lehota má procesnoprávnu povahu, popiera samotnú povahu, účel a význam aplikovanej právnej normy. Z uvedeného dôvodu bolo nevyhnutné, aby žalobca doručil do 15. augusta 2014 oznámenie podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy (intervenientovi), čiže bolo nevyhnutné, aby sa predmetné oznámenie dostalo do dispozičnej sféry intervenienta. Naopak na zachovanie predmetnej lehoty nepostačuje, aby bolo predmetné oznámenie odovzdané na poštovú prepravu poštovému podniku dňa 15. augusta 2014.

4.2 Súdov nižšej inštancie nezohľadnili pri svojom rozhodovaní skutočnosť, že predmetná právna norma reguluje vzťahy medzi subjektmi súkromného práva, keďže aj s odkazom na viaceré súdne rozhodnutia nemá prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy postavenie správneho orgánu. Prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy, voči ktorému má byť povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE primárne splnená, je akciovou spoločnosťou založenou za účelom podnikania podľa Obchodného zákonníka. Rovnako tak právny vzťah medzi žalobcom, žalovaným a intervenientom je obchodným záväzkovým (teda súkromnoprávnym) vzťahom. Pre súkromnoprávne právne vzťahy je následne charakteristické plynutie hmotnoprávných lehôt pre uskutočňovanie jednostranných alebo dvojstranných adresných právnych úkonov.

4.3. Vo vzťahu k subsidiárnej aplikácii Správneho poriadku dovolateľ uviedol, že ako všeobecný právny predpis upravujúci správne konanie je spôsobilý vzťahovať sa subsidiárne na jednotlivé typy konaní pred správnymi orgánmi, ktoré nie sú v osobitných predpisoch komplexne upravené, a rovnako tak sa v zmysle § 17 ods. 1 zákona o OZE vzťahuje výlučne na konanie podľa zákona o OZE. V prípade plnenia povinnosti žalobcu podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE a ani v prípade vzniku následku predpokladaného ustanovením § 4 ods. 3 zákona o OZE sa však nejedná o správne konanie. Pôsobnosť Správneho poriadku nie je možné podľa žalovaného rozšíriť na hmotnoprávne normy, pričom v ustanovení § 4 zákona o OZE nie je obsiahnutá úprava konania, ale výlučne úprava práv a povinností výrobcov elektriny.

4.4. Za nesprávny (a ústavne nekonformný) označil žalovaný aj odkaz krajského súdu na publikované stanovisko ÚRSO, ktoré zverejnil na svojej webovej stránke dňa 8. decembra 2014, teda takmer 4 mesiace po dátume, do ktorého mala byť povinnosť výrobcov elektriny podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE splnená. Aj vzhľadom na dátum zverejnenia predmetného stanoviska nie je možné tvrdiť, že sa žalobca (prípadne iný výrobca elektriny) „v dobrej viere“ riadil pokynmi a inštrukciami ÚRSO deklarujúcimi, že stačí podať písomnosť posledný deň zákonom stanovenej lehoty na poštovú prepravu. Žalobca sa tak objektívne pri plnení svojej povinnosti nemohol riadiť v tom čase ešte neexistujúcim nezáväzným názorom ÚRSO. Úrad nie je oprávnený žiadnym spôsobom nad rámec ustanovený zákonom zasahovať do právneho vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a výrobcami elektriny a do plnenia povinností uvedených subjektov s tým súvisiacich a rovnako tak jeho výklad právnych predpisov nemôže ovplyvniť výklad právnych noriem aplikovaný prevádzkovateľom distribučnej sústavy vo vzťahu k výrobcovi. Stanovisko ÚRSO podľa dovolateľa nemôže mať pre ostatných účastníkov trhu s elektrinou právnu záväznosť.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 24. júna 2019 navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5.1. Vo svojom vyjadrení uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu a aj rozsudok súdu prvej inštancie sú dostatočne odôvodnené a nemohli byť nimi porušené žiadne práva žalovaného a ani intervenienta. Odvolací súd podľa jeho názoru rozšíril dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok okresného súdu (okrem dôvodov uvedených v rozsudku súdu prvej inštancie) o ďalšie dôvody, ktoré sú jasné, zrozumiteľné a v súlade s ústavnou praxou. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie podľa názoru žalobcu žiadnym spôsobom neodporujú záverom ústavného súdu vysloveným v jeho náleze sp. zn. IV. ÚS 491/2018.

5.2. Vo vzťahu k charakteru lehoty „k 15. augustu“ uvedenej v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE žalobca uviedol, že z predmetného nálezu nevyplýva jednoznačný záver, že sa jedná o lehotu

hmotnoprávnu. Poukázal pritom na jazykový význam predložky „k“, ktorý vyjadruje dátum, ku ktorému majú byť údaje uvedené v oznámení a nie koniec lehoty na podanie oznámenia („do“). Zároveň uviedol, že sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného o tom, že mu nevznikol nárok na podporu v kalendárnom roku 2015, keď poukázal na cenové rozhodnutia ÚRSO, ktoré neboli doposiaľ zrušené, a preto právo žalobcu na podporu nezaniklo, a predmetné právo si uplatnil oprávnene. Nepriznanie žalovaných nárokov by podľa žalobcu bolo v rozpore s princípom právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere, obchodnými zvyklosťami o uzatvorenými zmluvami o dodávke elektriny. Na podporu záveru o správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu žalobca poukázal na ďalšie rozsudky krajského súdu, a to na rozsudok z 28. júna 2017, sp. zn. 4Cob/11/2017 a na rozsudok z 27. marca 2019, sp. zn. 2Cob/171/2018, ktorý bol vyhlásený až po vydaní nálezov ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 491/2018, na ktorý odkazoval dovolateľ.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

7. Vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu už vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. 3Obdo/72/2016 a 3Obdo/10/2017) vyslovil, že o naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. ide aj vtedy, keď súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Označená vada zmätočnosti je naplnená aj vtedy, keď určité skutočnosti v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť.

7.1. Uvedenými nedostatkami podľa názoru dovolacieho súdu trpí rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd vzhľadom na dovolacie námietky žalovaného uvádza, že súdy nižšej inštancie založili svoje rozhodnutia na

- prevzatí záveru, že lehota „k 15. augustu“ je lehotou procesnoprávnou z rozsudku krajského súdu z 30. marca 2017, sp. zn. 3Cob/96/206 (bod 32. odôvodnenia rozsudku okresného súdu),
- podpornom odkaze na Správny poriadok pri posúdení lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE ako lehoty procesnej bez toho, aby sa relevantným spôsobom vysporiadal so súkromnoprávnym charakterom vzťahu medzi žalobcom, žalovaným a intervenientom (bod 32. odôvodnenia rozsudku okresného súdu),
- argumentácii stanoviskom ÚRSO zverejneným na webovej stránke Úradu (bod 48. odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

8. Nakoľko v rozhodovanej veci súdy nižšej inštancie prevzali závery vyslovené v rozsudku krajského súdu z 30. marca 2017, sp. zn. 3Cob/96/2016 (vydanom v inom obdobnom spore na základe žaloby obchodnej spoločnosti KOMES PLUS, s.r.o., t. j. žalobcu v predmetnom spore - pozn. dovolacieho súdu), ktorý bol zrušený nálezom ústavného súdu z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 491/2018, poukazuje dovolací súd na relevantné závery ústavného súdu vyslovené v predmetnom náleze podstatné pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného. Ústavný súd v ňom uviedol, že „sa sústredil na posúdenie, či sa krajský súd v napadnutom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s otázkou právnej povahy lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti vyplývajúcej z § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE (hmotno-právna alebo procesno-právna lehota), ktorá má v posudzovanej veci primárny význam, keďže s odpoveďou na túto otázku bezprostredne súvisí vznik, resp. zánik nároku výrobcu elektriny s právom na podporu (žalobkyne) na získanie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie v príslušnom kalendárnom roku.

Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu z pohľadu záruk obsiahnutých v práve na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces k primárnej otázke povahy zákonom stanovenej lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti [§ 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE] neobstojí (a to ani v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu - pozn. ústavného súdu).

Keďže predmetom konania pred všeobecnými súdmi boli nároky žalobkyne na vyplatenie podpory za

elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, ústavný súd v ďalšom považuje za potrebné poukázať na závery vyslovené v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017, ktorým rozhodol o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo veci namietaného nesúladu § 4 ods. 3 zákona o OZE s ústavou a Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že mu nevyhovelo. Závery obsiahnuté v označenom náleze majú zásadný význam aj pre formulovanie záverov vo veci sťažovateľky.

Ústavný súd v odôvodnení nálezu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 zdôraznil, že zákon o OZE aj napriek tomu, že obsahuje viacero inštitútov verejnoprávnej povahy, upravuje aj vzájomné práva a povinnosti medzi subjektmi súkromného práva, na ktoré nemožno hľadieť optikou verejného práva. K vzťahom súkromnoprávnej povahy ústavný súd priradil predovšetkým vzťahy medzi výrobcami energie z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav, ktoré sú vo svojej podstate regulované ustanovením § 4 ods. 3 zákona o OZE. S prihliadnutím na vnútornú konštrukciu nadväzujúcich ustanovení zákona o OZE ústavný súd vyvodil, že ustanovenia § 4 ods. 2 citovaného zákona vo svojej podstate predstavujú hypotézu právnej normy obsiahnutej v napadnutom ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE, pričom povinnosti podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva. Na tom nič nemení skutočnosť, že povinnosť oznámiť skutočnosti, resp. informácie uvedené v § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE majú výrobcovia elektriny z OZE nielen vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, ale aj vo vzťahu k ÚRSO. Cez prizmu súkromnoprávneho vzťahu výrobcu elektriny z OZE a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy je podľa záveru ústavného súdu z hľadiska aplikácie § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE podstatný vzťah medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav. Tento záver podľa ústavného súdu potvrdzuje predovšetkým skutočnosť, že práva podľa § 4 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona o OZE (ktoré si uplatnila v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci aj žalobkyňa) si výrobcovia elektriny môžu uplatňovať vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, a nie ÚRSO, prípadne inému orgánu verejnej správy.

Podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska je neutržateľný právny záver vyslovený v napadnutých rozhodnutiach okresného súdu a krajského súdu o procesno-právnom charaktere lehoty ustanovenej v § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE vyvedený len z odkazu na použitie Správneho poriadku (obsiahnutého v § 17 ods., 1 zákona o OZE), t. j. právneho predpisu verejnoprávneho charakteru. Na tomto závere ústavného súdu nič nemôže zmeniť skutočnosť, že okresný súd a krajský súd opreli svoj záver aj o stanovisko ÚRSO, podľa ktorého má sporná lehota procesno-právny charakter.

Ústavný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého ÚRSO nie je ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou na úseku regulácie sieťových odvetví kompetentný podávať výklad všeobecne záväzných právnych noriem. Navyše, ÚRSO vo svojom stanovisku prezentuje len záver o tom, že lehota vyplývajúca z § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE je procesno-právna, avšak bez toho, aby zároveň uviedol, na podklade akých dôvodov k tomuto záveru sám dospel. Ústavný súd považuje v posudzovanej veci za podstatnú tiež skutočnosť, že záver vo veci sťažovateľky konajúcich všeobecných súdov k právnej povahe lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti opierajúci sa o § 17 ods. 1 zákona o OZE, podľa ktorého na konanie podľa zákona o OZE sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak, nereflektuje súkromno-právny charakter vzťahu medzi žalobkyňou ako výrobcom elektriny z OZE a sťažovateľkou ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 1 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého sa tento zákon vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Keďže v predmetnej veci si žalobkyňa uplatňovala proti sťažovateľke ako súkromnému subjektu a nie orgánu verejnej správy (k tomu pozri aj závery obsiahnuté v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017) svoj nárok na poskytnutie podpory podľa zákona o OZE, nemožno považovať odkaz všeobecných súdov na procesno-právny predpis upravujúci konanie v oblasti verejnej správy z ústavného hľadiska za akceptovateľný.“

9. Dovolací súd konštatuje, že procesných pochybení zakladajúcich prípustnosť (a aj dôvodnosť dovolania žalovaného) - ktoré boli citovaným nálezom vytýkané krajskému súdu v konaní vedenom pod

sp. zn. 3Cob/96/2016 - sa dopustili odvolací súd a aj súd prvej inštancie v rozhodovanom spore.

9.1. Predmetný záver vychádza predovšetkým zo skutočnosti, že konajúce súdy (najmä okresný súd) pri posúdení charakteru lehoty upravenej v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE ako procesnoprávnej lehoty vychádzali výlučne z rozsudku krajského súdu sp. zn. 3Cob/96/2016, ktorý bol zrušený ústavným súdom pre jeho nesúlad s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

9.2. Súdy nižšej inštancie sa pri formulovaní záveru o charaktere spornej lehoty ako lehoty procesnoprávnej žiadnym spôsobom nevysporiadali so skutočnosťou, že predmetná lehota sa týka vzťahu medzi súkromnoprávnymi subjektmi. Dovolací súd k uvedenému dáva do pozornosti, že predovšetkým v oblasti energetiky existuje skupina právnych predpisov, ktoré majú charakter tak predpisu verejného práva, ako aj predpisu súkromného práva (viď napr. zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako aj zákon o OZE), kedy je nevyhnutné rozlišovať, či konkrétne zákonné ustanovenie upravuje vzťahy medzi subjektmi súkromného práva, alebo ide o ustanovenie, ktoré má verejnoprávny charakter [a napr. sa týka vzťahu medzi subjektom verejného práva (príkladom ÚRSO - pozn. dovolacieho súdu) a subjektom súkromného práva (výrobca elektriny, prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy) alebo (správneho) konania vedeného príslušným orgánom verejnej moci].

9.3. Uvedenú skutočnosť okresný a aj krajský súd opomenuli, a rovnako tak pri svojom rozhodovaní vôbec nezohľadnili, že ústavný súd už v náleze z 22. mája 2017, sp. zn. PL. ÚS 50/2015 (vydanom v čase pred vyhlásením rozsudku okresného súdu - pozn. dovolacieho súdu) výslovne skonštatoval, že „ustanovenia § 4 ods. 2 citovaného zákona vo svojej podstate predstavujú hypotézu právnej normy obsahujúcej v napadnutom ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE, pričom povinnosti podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva. Cez prizmu súkromnoprávneho vzťahu výrobcu elektriny z OZE a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy je podľa záveru ústavného súdu z hľadiska aplikácie § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE podstatný vzťah medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav.“

9.4. Preto, pokiaľ súdy nižšej inštancie napriek vyššie citovanému jednoznačnému záveru ústavného súdu vychádzali pri posúdení charakteru lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE iba zo vzťahu medzi výrobcou elektriny a ÚRSO, ktorý je pre posúdenie obsahu povinnosti výrobcu elektriny (vrátane záveru o charaktere lehoty) irelevantný, sú ich závery podľa názoru dovolacieho súdu (aj s poukazom na nález ústavného súdu z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 491/2018, ktorý bol vydaný v obdobnom spore) neakceptovateľné a neutržateľné.

10. Rovnako tak je podľa právneho názoru dovolacieho súdu nesprávna rozšírená aplikácia Správneho poriadku na posúdenie charakteru spornej lehoty. Okrem vyššie citovaných záverov ústavného súdu (viď bod 8. vyššie), na ktoré dovolací súd v podrobnostiach odkazuje, dopĺňa, že okresný súd aplikoval ustanovenie § 17 zákona o OZE o subsidiárnom použití Správneho poriadku, na situáciu, na ktorú nedopadalo. Zo samotného znenia § 17 zákona o OZE vyplýva, že Správny poriadok sa subsidiárne použije na konania vedené podľa zákona o OZE. Týmito konaniami sa myslia (správne) konania vedené Úradom ako správnym orgánom. Sporové konanie medzi žalobcom a žalovaným však v žiadnom prípade nie je možné považovať za konanie podľa zákona o OZE, a to ani v situácii, keď sa v ňom aplikujú niektoré ustanovenia zákona o OZE, ktoré majú súkromnoprávnu povahu (viď bod 9.2. vyššie).

11. Ako nesprávny (a zároveň bližšie neodôvodnený) považuje dovolací súd odkaz dovolacieho súdu na stanovisko ÚRSO, ktoré bolo zverejnené na webovej stránke úradu, a to z nasledujúcich dôvodov:

11.1. Aj v rozhodovanej veci je aktuálny záver ústavného súdu, v zmysle ktorého „ÚRSO nie je ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou na úseku regulácie sieťových odvetví kompetentný podávať výklad všeobecne záväzných právnych noriem. Navyše, ÚRSO vo svojom stanovisku prezentuje len záver o tom, že lehota vyplývajúca z § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE je procesno-právna, avšak bez toho, aby zároveň uviedol, na podklade akých dôvodov k tomuto záveru sám dospel.“

11.2. V predmetnom stanovisku Úrad skonštatoval, že pokiaľ ide o splnenie povinnosti výrobcu elektriny voči ÚRSO podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, ju považuje za splnenú, ak výrobca elektriny predmetné oznámenie doručí Úradu osobne do jeho podateľne, elektronicky, faxom alebo ho najneskôr 15. augusta odovzdá na poštovú prepravu. Napriek tomu, že ide o konanie Úradu ultra vires (viď bod

11.1. vyššie), krajský súd ani náznakom neuviedol, prečo predmetné stanovisko týkajúce sa výlučne vzťahu výrobcu elektriny a Úradu rozširujúco aplikoval aj na vzťah výrobcu elektriny s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, ktorý v predmetnom stanovisku nebol vôbec posudzovaný (vykladaný).

11.3. Argumentácia krajského súdu stanoviskom ÚRSO je zároveň nelogická a rozporuplná, pretože nie je vôbec zrejmé, ako dospel k záveru, že žalobcovi nemožno pripísať na ťarchu, ak postupoval v zmysle uvedeného stanoviska Úradu, keď sa jednalo o povinnosť žalobcu, ktorú mal splniť voči prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy (intervenientovi) „k 15. augustu“ (v prípade nároku na podporu na rok 2015 k 15. augustu 2014 uplatneného v predmetnom spore - pozn. dovolacieho súdu), keď samotné stanovisko Úradu bolo zverejnené na jeho webovej stránke až 8. decembra 2014 (t. j. takmer 4 mesiace po dátume, kedy mala byť povinnosť výrobcu elektriny podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE splnená). Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu jednoznačné, že v čase, keď žalobca odoslal na poštovú prepravu oznámenie podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, nemohol postupovať podľa stanoviska Úradu (a ani v dobrej viere, že postupuje v súlade s ním), nakoľko v tom čase predmetné stanovisko ÚRSO ešte objektívne neexistovalo.

12. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 491/2018 nevyslovil záver o charaktere lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE ako o lehote hmotnoprávnej, dovolací súd konštatuje, že ústavný súd za ústavne nesúladný označil práve spôsob, akým súdy (okresný súd a aj krajský súd) v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 30Cb/82/2015 dospeli k záveru o charaktere lehoty „k 15. augustu“ ako lehote procesnoprávnej.

12.1. Ako už bolo vyššie uvedené, rovnakými nedostatkami trpia rozsudky súdov nižšej inštancie aj v rozhodovanej veci pri formulovaní záveru o charaktere lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE „k 15. augustu“ ako procesnoprávnej lehoty.

13. K odkazu žalobcu na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach dovolací súd len v krátkosti uvádza, že nimi nie je pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania viazaný, pričom pokiaľ ide o rozsudok z 28. júna 2017, sp. zn. 4Cob/11/2017, dovolací súd konštatuje, že tento bol zrušený uznesením najvyššieho súdu z 27. augusta 2019, sp. zn. 2Obdo/18/2018, v ktorom dospel dovolací súd k právnomu záveru, že „podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE je výrobca elektriny s právom na podporu povinný oznámiť Úradu a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b/ a c/, vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok. Výrobca elektriny je povinný vykonať dva úkony, a to oznámiť uplatnenie podpory a súčasne uviesť predpokladané množstvo dodanej elektriny, všetko k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok. Tieto dve povinnosti musia byť splnené kumulatívne s tým, že nevykonanie niektorej z nich znamená porušenie zákonom uloženou povinnosti. Je preto možné dospieť k záveru, že ak zákonodarca uložil výrobcovi elektriny v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE dve samostatné povinnosti, avšak na seba nadväzujúce, a to s výslovne uvedenou lehotou, ktorá je vyjadrená číselne a určená na presne stanovený dátum dňa 15. augusta, je takúto lehotu potrebné považovať za hmotnoprávnu a nie procesnú, ako nesprávne právne posúdili súdy nižšej inštancie. Záver o hmotnoprávnom charaktere uvedenej lehoty je opretý aj o nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015, ktorý nespochybniteľne dospel k záveru, že sankčný mechanizmus vyjadrený v ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE má súkromnoprávny charakter. Takto spôsobuje právne následky v oblasti hmotného práva a predmetná právna norma musí mať povahu normy hmotnoprávnej a rovnako aj lehota v nej obsiahnutá musí mať povahu lehoty hmotnoprávnej. S poukazom na § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE je povinnosť výrobcu elektriny zachovaná vtedy, ak právna skutočnosť nastane najneskôr v posledný deň hmotnoprávnej lehoty, t. j. v danom prípade 15. augusta. Za rozhodujúci moment pre uplatnenie podpory podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, je preto potrebné považovať moment doručenia prejavu vôle prevádzkovateľovi distribučnej sústavy, nakoľko až od toho momentu sa takýto jednostranný právny úkon výrobcu stáva perfektným a nadobúda spôsobilosť spôsobovať účinky, ktoré s takýmto prejavom vôle zákon spája.“

14. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení

§ 420 písm. f/ C.s.p., najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.).

14.1. Keďže existencia vady zmätočnosti, pre ktorú bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahuje aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C.s.p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

15 V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie a odvolací súd viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C.s.p.).

15.1. Zároveň dovolací súd uvádza, že súdy nižšej inštancie sú s poukazom na znenie čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku povinné rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (t. j. ústavného súdu a najvyššieho súdu), na ktorú poukázal dovolací súd v tomto uznesení (PL. ÚS 50/2015, IV. ÚS 491/2018 a 2Obdo/18/2018).

16. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.